

PREGLED STANJA I TRENDOVA NA TRŽIŠTU OSIGURANJA REPUBLIKE SRBIJE

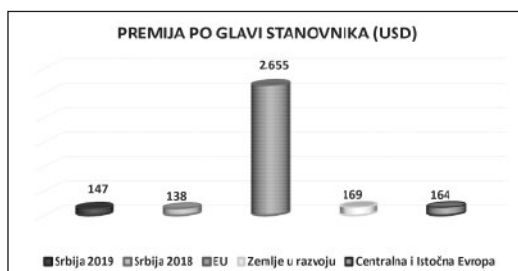
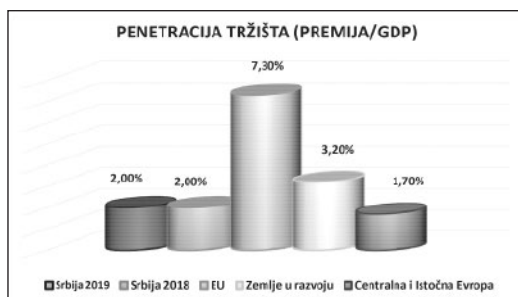
Tržište osiguranja Republike Srbije već duži niz godina beleži umereno, ali stabilno pozitivno kretanje osnovnih pokazatelja poslovanja. Prema ostvarenom stepenu razvijenosti zaostaje za prosekom EU i najrazvijenijim svetskim ekonomijama, ali pozitivan signal predstavlja činjenica da se prema ostvarenom stepenu razvoja tržišta iza Srbije nalazi niz zemalja srednje i istočne Evrope, odnosno da tržište i dalje pruža snažan potencijal za razvoj, što je prepoznato i od strane renomiranih svetskih osiguravajućih kompanija koje posluju na našem tržištu.

Ostvarena stopa penetracije tržišta, kao odnos bruto premije i GDP, iznosi 2,0%, prema čemu Srbija zauzima 65. mesto na svetu, dok je gustina tržišta, tj. premija po glavi stanovnika 147 USD i prema tom pokazatelju Srbija zauzima 63. mesto na svetskoj rang listi.

	Premija / GDP
Srbija 2019	2,00%
Srbija 2018	2,00%
EU	7,30%
Zemlje u razvoju	3,20%
Centralna i Istočna Evropa	1,70%

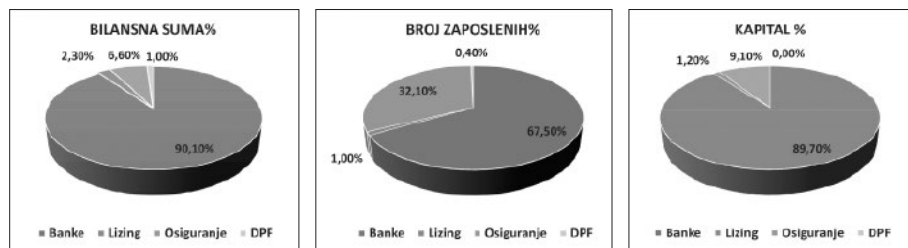
	Premija po glavi stanovnika
Srbija 2019	147,00
Srbija 2018	138,00
EU	2.655,00
Zemlje u razvoju	169,00
Centralna i Istočna Evropa	164,00

Srbija 2018	7,30%
Srbija 2017	4,40%
Svet	3,30%
Razvijene zemlje	2,10%
Zemlje u razvoju	7,80%

Na tržištu osiguranja Republike Srbije posluje 20 osiguravajućih društava, od čega se 4 društva bave poslovanjem reosiguranja. Zakonska regulativa dopušta postojanje kompozitnih društava, tako da na tržištu posluje 4 društva koja se bave isključivo poslovanjem životnog osiguranja, odnosno po 6 društava koja se bave poslovanjem neživotnih osiguranja i kompozitnih društava. Od ukupnog broja društava čak 15 se nalazi u većinskom stranom vlasništvu i posledično ostvaruju primat u fakturisanju premije na gotovo svim vrstama osiguranja, naročito u delu životnih osiguranja. Pet najvećih društava za osiguranje fakturiše oko 80% ukupne premije osiguranja.

Prisutan je rastući segment „drugih učesnika“ na tržištu osiguranja, koji se pojavljuju u delu prodajne mreže usluge osiguranja. Tako na tržištu egzistira 17 banaka, 7 davalaca lizinga, jedan poštanski operator, kao i značajan broj pravnih i fizičkih lica koji su dobili ovlašćenje regulatora za obavljanje poslova posredovanja i zastupanja u osiguranju, a oni zajedno obezbeđuju

	Bilansna suma%	Kapital%	Broj zaposlenih%
Banke	90,10%	89,70%	67,50%
Lizing	2,30%	1,20%	1,00%
Osiguranje	6,60%	9,10%	32,10%
DPF	1,00%	0,00%	0,40%

oko jedne trećine ukupne premije. Značajno i rastuće učešće tih subjekata, a naročito poslovnih banaka je i na strani tražnje usluge, gde se one pojavljuju kao ugovarači, ili u svojstvu krajnjeg korisnika usluge.

Ukupno fakturisana premija u 2019. godini iznosi 914 miliona evra, što predstavlja nominalni rast od 7,5% u odnosu na prethodnu godinu. Ono što je nepovoljno je i dalje visoko učešće neživotnih osiguranja, 76,7%, na uštrb segmenta životnih osiguranja, što nije karakteristika razvijenih tržišta. Naročito je značajno učešće dela obaveznih osiguranja, pre svega obaveznog osiguranja od autoodgovornosti koje produkuje gotovo jednu trećinu ukupne premije osiguranja i koje je, pored obaveznosti, zaštićeno sistemom regulisane jedinstvene minimalne premije osiguranja.

Učešće imovinskih osiguranja kreće se na nivou od oko 19%, veliki potencijal i malo učešće trenutno beleže osiguranja lica i to dobrovoljno zdravstveno osiguranje 4,3%, osiguranje od posledica nezgode 2,9%, odnosno životna osiguranja sa učešćem od 23,3%.

Stabilnost sektora osiguranja merena adekvatnošću kapitala je na visokom nivou, budući da je odnos raspoložive i zahtevane margine solventnosti na tržištu kod društava koja se bave pretežno neživotnim osiguranjima, životnim osiguranjima, odnosno poslovima reosiguranja respektivno 217,6%, 265,5% i 258,3%, pri tom je značajno da u ovom segmentu tržište posluje na nivou Solvency I standarda.

Ukupne tehničke rezerve iznose 1,72 mlrd evra i rasle su po stopi od 2,6% u odnosu na kraj prethodne godine. U ovom segmentu dominantno je učešće matematičke rezerve, koja apsorbuje preko jedne polovine iznosa tehničkih rezervi. Pored dovoljnosti obračunatih tehničkih rezervi, za sigurnost

AO	32,92%
Kasko	9,62%
Imovinska osiguranja	18,72%
Ostala neživotna osiguranja	15,41%
Životna osiguranja	23,33%
	84,59%
	15,41%

osiguranika značajna je činjenica da su one u potpunosti pokrivena propisanim oblicima imovine. Problem delom predstavlja plitko domaće finansijsko tržište, tako da se dominantan deo tehničkih rezervi plasira u državne HoV i to kod neživotnih osiguranja 66,2%, dok kod životnih osiguranja čak 92,8%, čime je zadovoljen cilj sigurnost plasmana, ali su značajno ograničeni lukrativni interesi.

Sektor osiguranja je u 2019. godini ostvario profit nakon oporezivanja u visini od oko 100 miliona evra. Na ostvareni profit, tj. sposobnost društava da u potpunosti iz premije odgovore preuzetim obavezama i pokriju troškove, ukazuje i kombinovani racio u samopridržaju, koji je na nivou tržišta iznosio oko 85%.

Predstavljeni rezultati ukazuju na činjenicu da je tržište osiguranja Republike Srbije relativno posmatrano umereno ka slabo razvijenom, ali da ostvaruje stabilan rast, snažan potencijal za razvoj, da poseduje visok stepen otpornosti na uticaj globalnih i internih stresova i da pruža zadovoljavajući stepen sigurnosti ugovaračima osiguranja, osiguranicima i korisnicima usluge osiguranja.

Trenutna zakonska regulativa nalazi se na nivou između standarda Solvency I i Solvency II, budući da se u kvalitativnom delu i organizaciji poslovanja

primenjuju pojedini zahtevi S II regulative. Regulator tržišta, Narodna banka Srbije, pažljivo, odmereno, a pre svega poštujući najbolja iskustva država koja su već prošla kroz ovaj proces, rukovodi procesom potpune konvergencije ka zakonodavstvu EU. Tako su do sada sprovedene dve kvantitativne studije uticaja primene S II regulative (QIS studije), koje su ukazale na zadovoljavajuće stanje i potencijal konvergencije domaćeg sektora osiguranja, ali i signalizirale na pojedine interne činioce, kao i sistemske probleme koji se moraju otkloniti u cilju pune i uspešne implementacije Direktive Solvency II. Potpuno usklađivanje sa S II regulativom očekuje se najkasnije do pristupanja Srbije EU.

Značajne promene na tržištu osiguranja unete su usvajanjem novog Zakona o zaštiti podataka o ličnosti, kao i Smernicama regulatora za primenu IDD Direktive. Sa pomenuta dva delom suprotstavljena segmenta regulative nastoji se obezbediti viši nivo transparentnosti usluge, njenog kvaliteta, istovremeno štiteći integritet i sigurnost korisnika usluge.

Takođe, u toku je izrada novog Zakona o obaveznom osiguranju u saobraćaju, u cilju njegovog potpunog usklađivanja sa pravnim tekovinama EU.

U svim pomenutim aktivnostima prilagođavanja domaće regulative standardima EU, Udruženje osiguravača Srbije i njegovi članovi aktivno su pomagali proces, i to kroz organizaciju radionica, seminara, konferencija, pružajući stručnu kadrovsku pomoć, angažujući eksterne domaće i inostrane resurse, kao i upućujući inicijative, sve sa ciljem da se efikasno i ažurno savladaju sve stepenice na putu približavanja porodici EU u delu finansijskog sistema, pre svega oblasti osiguranja.

Sa posebnim ponosom ističemo već tradicionalnu organizaciju „Srpskih dana osiguranja“, koja okuplja državni vrh, eminentne međunarodne i domaće stručnjake iz oblasti osiguranja, predstavnike društava za osiguranje, bankarskog sektora i druge značajne teoretičare i praktičare iz oblasti osiguranja iz zemlje i inostranstva, uz intenzivnu medijsku praćenost događaja, čime se pruža snažna promocija delatnosti osiguranja, ali i ukazuje na moguće pravce rešavanja izazova koji stoje pred njom.

RANG LISTA 5 NAJVEĆIH DRUŠTAVA – UKUPNA PREMIJA		
A.D.O.	PREMIJA (EUR 000)	UČEŠĆE
Dunav	241.605	26,40%
Generali	196.424	21,50%
DDOR	107.583	11,80%
Wiener	107.056	11,70%
Triglav	58.209	6,40%

RANG LISTA 5 NAJVEĆIH DRUŠTAVA – PREMIJA NZO		
A.D.O.	PREMIJA (EUR 000)	UČEŠĆE
Dunav	219.172	31,30%
Generali	133.826	19,10%
DDOR	91.723	13,10%
Wiener	62.682	8,90%
Triglav	53.719	7,70%

RANG LISTA 5 NAJVEĆIH DRUŠTAVA – PREMIJA ZO		
A.D.O.	PREMIJA (EUR 000)	UČEŠĆE
Generali	62.606	29,40%
Wiener	44.373	20,80%
Grawe	31.992	15,00%
Dunav	22.442	10,50%
Uniqua živ.	16.140	7,60%

Табела 3.3.1. Ранг-листа пет највећих друштава за осигурање
(у млн динара, у %)

	2018.			2019.			Промена ранга
	Износ	Учеће	Ранг	Износ	Учеће	Ранг	
Према критеријуму укупне премије							
Дунав	27566	27,6	1	28411	26,4	1	-
Ђенерали	21421	21,4	2	23098	21,5	2	-
ДДОР	11936	11,9	3	12651	11,8	3	-
Винер	11636	11,6	4	12589	11,7	4	-
Триглав	5797	5,8	5	6845	6,4	5	-
Према критеријуму премије неживотних осигурања							
Дунав	25354	33,3	1	25773	31,3	1	-
Ђенерали	13997	18,4	2	15737	19,1	2	-
ДДОР	10188	13,4	3	10786	13,1	3	-
Винер	7256	9,5	4	7371	8,9	4	-
Триглав	5356	7,0	5	6317	7,7	5	-
Према критеријуму премије животних осигурања							
Ђенерали	7425	31,2	1	7362	29,4	1	-
Винер	4380	18,4	2	5218	20,8	2	-
Граве	3782	15,9	3	3762	15,0	3	-
Дунав	2211	9,3	4	2639	10,5	4	-
Уника жив.	1952	8,2	5	1898	7,6	5	-

Značajna aktivnost Udruženja osiguravača Srbije posvećena je i polju saradnje i podrške državnim organima, pre svega na zajedničkom razvoju servisa za podršku građanima u sklopu efikasne, transparentne i lako dostupne usluge osiguranja. U tom smislu, značajna je saradnja sa Ministarstvom unutrašnjih poslova i tužilaštvima u delu distribucije zapisnika i druge neophodne dokumentacije u cilju ažurnog i objektivnog rešavanja šteta iz autoodgovornosti, a sve posredstvom Udruženja osiguravača Srbije.

Takođe, u saradnji nadležnog ministarstva, Udruženja osiguravača Srbije i njegovih članova, u toku je razvoj aplikacije, sistema i regulative za praćenje osiguranja turističkih agencija od odgovornosti i insolventnosti, čime postojanje ove usluge treba da postane transparentno i strogo kontrolisano, sa ciljem da garantuje visok stepen sigurnosti korisnicima turističkih usluga, što postaje naročito značajno u uslovima globalne pandemije.

U okolnostima kada se čitav svet suočava sa posledicama COVIDa, od izazova nije pošteđen ni domaći sektor osiguranja. Nužnost obezbeđenja osiguravajuće zaštite dobija na dodatnom značaju, ali se komplikuju mehanizmi približavanja ugovaračima usluge, kao i naplata premije osiguranja. U tom smislu, domaći osiguravači su već u velikoj meri prilagodili svoje poslovanje intenzivirajući on-line prodaju i druge mehanizme bezkontaktnog plasmana usluge. Sve ovo se odrazilo kroz očuvanje nivoa premije, čak i blagi rast u odnosu na isti period prethodne godine, što govori u prilog tezi o visokom stepenu otpornosti domaćeg tržišta na šokove i postojanju čvrstog jezgra korisnika usluge koji garantuju postojeći nivou premije osiguranja.

*Duško Jovanović
Udruženje osiguravača Srbije*